

Minnesanteckningar

Kultur- och bildningsforum 23 maj

Plats, tid: Hotell Gustaf Fröding, kl 13-16

Sofia Magnusson och Ulrika Jacobs hälsar välkommen till dagens forumstillfälle. Tillsammans med Region Värmlands kulturchef Karin Karlsson önskas Kulturrådet särskilt välkomna som är på besök i Värmland. Förutom förtroendevalda för Kultur- och bildningsforum har kulturchefer i länet fått möjlighet att medverka vid dagens forumstillfälle.

Deltagarna har inför forumet uppmuntrats till dialog med sin kulturchef eller motsvarande gällande frågor eller inspel inför Kulturrådets besök.

Kulturrådet

Veronica Lamppa Lönnbro, Margareta Brillioth och Anna Oldenius

Kulturrådet har funnits sedan år 1974 och är en myndighet som genom att främja, följa upp och fördela bidrag till kultur är med och förverkligar nationell kulturpolitik. Kulturrådet arbetar med att utveckla Sveriges kulturliv i hela landet och internationellt.

Vid besöket presenteras bland annat Kulturrådets uppdrag, bidrag och dess arbete med frågor som rör kultursamverkansmodellen. För mer information hänvisas till Kulturrådets presentation, vilken bifogas anteckningarna.

Statistik, politik och nytta

Anna Beata Brunzell, Region Värmland

Elevers drogvanor

Elevers drogvanor är en regional drogvaneeenkät som genomförs vartannat år under höstterminen. Undersökningen handlar om elevers erfarenhet av och attityder till alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar (ANDTS). Alla elever i årskurs 9 och gymnasiet år 2 i Värmland erbjuds att delta. Undersökningen har genomförts sedan 2013 och resultaten bidrar till ett ökat lärande om ungas hälsovanor samt utgör ett viktigt underlag vid planering och beslut av främjande och förebyggande insatser på läns-, kommun- och skolnivå.

Region Värmland, Länsstyrelsen Värmland, skolor och kommuner samverkar i genomförandet av undersökningen.

Senaste undersökningen genomfördes under hösten 2023. Nedan följer ett utdrag av resultatet hämtat från Region Värmlands hemsida. Hänvisar till följande länk för mer information:

[Elevers drogvanor - Region Värmland \(regionvarmland.se\).](https://regionvarmland.se/elevers-drogvanor)

Undersökningen Elevers drogvanor 2023, i grundskolans klass 9, visar bland annat att:

- 7 procent av eleverna har angett att de under de senaste 12 månaderna rökt cigaretter varje dag, nästan varje dag eller ibland. Motsvarande andel för hela riket är 9 procent. Andelen elever som röker år 2023 är något lägre än för 8 år sedan.
- 32 procent av eleverna har någon gång rökt e-cigarett eller vejp under de senaste 12 månaderna. Andelen elever som rökt e-cigarett eller vejp har ökat sedan den föregående undersökningen år 2021, då svarade drygt 20 procent av eleverna att de hade rökt e-cigarett.
- 13 procent av eleverna har angett att de under de senaste 12 månaderna snusat varje dag, nästan varje dag eller ibland. Motsvarande siffra för hela riket är 14 procent. Andelen elever som snusar har ökat både i Värmland och i riket jämfört med år 2021.
- 23 procent av eleverna svarar att de någon gång under de senaste 12 månaderna har använt tobaksfritt nikotinsnus (vitt snus). Motsvarande andel för hela riket är 25 procent.
- 32 procent av de svarande har angett att de under de senaste 12 månaderna druckit alkohol. Drycker med mindre än 2,26 procent alkohol räknas inte. Motsvarande andel för hela riket är 39 procent. Andelen alkoholkonsumenter är relativt oförändrad i Värmland de senaste åtta åren.
- 3 procent av eleverna har uppgett att de under de senaste 12 månaderna använt narkotika. Motsvarande andel för hela riket är 6 procent. Andelen värmländska elever som använt narkotika de senaste 12 månaderna är oförändrad jämfört med föregående undersökning.
- 18 procent av eleverna har angett att de någon gång spelat om pengar under de senaste 12 månaderna. Motsvarande andel för hela riket är 16 procent.

Undersökningen Elevers drogvanor 2023, i gymnasiet år 2 visar bland annat att:

- 17 procent av eleverna har angett att de under de senaste 12 månaderna rökt cigaretter varje dag, nästan varje dag eller ibland. Motsvarande andel för hela riket är 21 procent.
- 51 procent av eleverna har någon gång rökt e-cigarett eller vejp under de senaste 12 månaderna. Motsvarande andel för hela riket är 48 procent. Andelen elever som rökt e-cigarett/vejp har ökat sedan den föregående undersökningen år 2021, då svarade drygt 30 procent av eleverna att de rökt e-cigarett.
- 28 procent av eleverna har angett att de under de senaste 12 månaderna snusat varje dag, nästan varje dag eller ibland. Motsvarande andel för hela riket är 26 procent. Andelen snusare har varit relativt oförändrad sedan 2019, men är betydligt högre än 2017 då 14 procent av eleverna svarade att de snusade.
- 43 procent av eleverna svarar att de någon gång under de senaste 12 månaderna har använt tobaksfritt nikotinsnus (vitt snus). Motsvarande andel för hela riket är 39 procent.
- 66 procent av eleverna har angett att de under de senaste 12 månaderna druckit alkohol. Drycker med mindre än 2,26 procent alkohol räknas inte. Motsvarande siffra för hela riket är 70 procent. Andelen alkoholkonsumenter har varit relativt oförändrad i både Värmland och riket sedan 2019.
- 6 procent av eleverna svarar att de under de senaste 12 månaderna använt narkotika. Motsvarande andel för hela riket är 10 procent.
- 9 procent av eleverna svarar att de har använt narkotika någon gång. Under de senaste 10 åren har den andelen varierat mellan 7 och 14 procent.

- 25 procent av eleverna svarar att de spelat om pengar under de senaste 12 månaderna. Motsvarande andel för hela riket är 26. Under perioden 2017 – 2023 har andelen killar som spelat om pengar har ökat från 27 procent till 39 i Värmland. En liknande ökning ses även i riket.

Under de senaste 8–10 åren i Värmland ses att utvecklingen inom områdena alkohol, narkotika, tobak och spel om pengar (ANTS) skiljer sig åt.

- Färre unga är alkoholkonsumenter och intensivkonsumtion av alkohol har minskat, men minskningen har avstannat de senaste åren.
- Tillgängligheten till narkotika för ungdomar har ökat, tolerans för cannabisanvändning är lägre 2023 jämfört med 2019, 2021. Ungas erfarenhet av att använda narkotika är oförändrad.
- Bland unga ses minskad cigarettrökning men ökad snusning. Nya nikotinprodukter utan tobak, som vitt snus och e-cigaretter/vejp används i ökad omfattning.
- Andelen minderåriga killar som spelar om pengar ökar.

Presentation bifogas anteckningarna.

Dialog

Deltagarna får möjlighet att gruppvis föra dialog utifrån presentationen.

Utdrag från dialog

- Större mörkertal i frågorna än vad vi vet
- Se över möjlighet till avloppsmätningar i kommunerna, för att följa upp konsumtion av narkotika
- Viktigt med återkoppling och att resultatet från undersökningen Elevers drogvanor når ungdomarna
- Hur ser möjlighet till anonymitet ut bland eleverna i klassrummet där enkäten fylls i?

Nytta med folkhälsodata

Region Värmlands folkhälsoavdelning erbjuder kommuner i Värmland att under en halvdag utforska nyttan med folkhälsodata. Ett koncept som tagits fram med hjälp av pilotkommunerna Arvika och Hagfors. Syftet är att genom ett gemensamt lärande öka nyttan med folkhälsodata och fördjupa förståelsen hur den kan användas i hälsofrämjande utvecklingsarbetet.

Kommuner har en unik roll och möjlighet att främja förutsättningar för en god och jämlik hälsa bland kommuninvånarna. För att arbetet ska bli framgångsrikt behöver alla tillvarata och på bästa sätt utnyttja kunskap och det dataunderlag som finns. Med konceptet finns ambitionen att stärka det lokala och regionala arbetet för en jämlik hälsa.

För mer information och uppgifter till kontaktperson hänvisas till: [Nyttan med folkhälsodata - Region Värmland \(regionvarmland.se\)](https://regionvarmland.se)

Folkhälsa i siffror

Folkhälsan i Sverige är god och utvecklas positivt. Utvecklingen skiljer sig dock mellan olika

grupper. Det är därför viktigt att kartlägga, analysera och synliggöra skillnader i hälsa för att kunna öka jämlikheten i hälsa.

Folkhälsoavdelningen genomför flera befolkningsundersökningar och tar fram olika dataunderlag. Via följande länk: [Folkhälsa i siffror - Region Värmland \(regionvarmland.se\)](https://regionvarmland.se) kan du läsa mer om de underlag som genomförts och finns publicerade. Om det finns önskemål om att ta fram något specifikt underlag, uppmuntras kontakt med folkhälsoavdelningen, vilka kan om möjligt vara behjälpliga.

Presidiet summerar och tackar för dagens möte. Minnesanteckningar och tillhörande presentation publiceras på Värmlandsrådets webbplats samt distribueras till de värmländska kommunernas diarium.

Vid anteckningarna

Elin Åberg
Koordinator

Justeras av

Sofia Magnusson
Ordförande Kultur- och bildningsforum

Ulrika Jacobs
Vice ordförande Kultur- och bildningsforum

Deltagarlista

Organisation**Namn**

Arvika kommun

Henrik Axelsson

Grums kommun

Tomas Nilsson
Ulrika Jacobs

Hagfors kommun

Boo Westlund

Hammarö kommun

Eva Nordlöf

Karlstads kommun

Robert Halvarsson

Kristinehamns kommun

Anne-Marie Wallouch

Munkfors kommun

Pia Falk
Staffan Jofjell

Region Värmland

Sofia Magnusson
Mattias Joelsson
Marie Persson

Storfors kommun

Kristina Blomquist
Sandra Westling

Säffle kommun

Ali Ali
Putte Grötting

Forshaga kommun

Stefan Ögren

Torsby kommun

Adam Passin
Bengt Berg

Årjängs kommun

Daniel Markstedt

I tjänsten

Region Värmland

Elin Åberg
Frida NärmanHenrik Svensson
Ingrid Strengsdal

Karin Karlsson
Oda Larsson
Sofia Wretling

Karlstads kommun

Robert Gustafson

Kulturrådet

Anna Oldenius
Maud Almström Blom
Margareta Brilioth
Veronica Lamma Lönnbro

Kommunchef från bl.a Hammarö, Kil, Torsby och Karlstad.